

Sygn. akt

III AUa 119/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **25 kwietnia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **25 kwietnia 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **T. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji pozwanego organu rentowego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **7 grudnia 2012 r.** sygn. akt **IV U 1179/12**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 119/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 25 kwietnia 2013r.

Decyzją z dnia 31 maja 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R., odmówił wnioskodawcy T. S. prawa do emerytury, dochodzonego wnioskiem z dnia 18 kwietnia 2012r., w trybie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.).

Powołując w podstawie prawnej decyzji art.184 w/w ustawy, a także § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie spełnia jednej z koniecznych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia jako, że nie udowodnił co najmniej 15-sto letniego zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Jednocześnie organ rentowy wskazał, że w wymiarze tak określonego zatrudnienia nie został uwzględniony wskazywany przez wnioskodawcę okres jego pracy od 16 lutego 1972r. do 26 kwietnia 1995r. w (...) Przedsiębiorstwie (...), ponieważ z przedłożonych dokumentów wynikał brak charakteru pracy, wykazano jedynie stanowisko pracy, ponadto z akt osobowych nie można było ustalić, w jakich okresach wykonywane były prace na poszczególnych stanowiskach w związku z tym nie można ustalić, że praca ta wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. ZUS nie uznał również okresu od 3 września 1996r. do 31 grudnia 1998r. w (...) sp. z o.o., ponieważ przedłożone świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 30 listopada 2001r. było nieprawidłowe, gdyż nie określało charakteru pracy, a stanowisko pracy było niezgodne z zarządzeniem Ministra Komunikacji z 29 czerwca 1983r.

Wnioskodawca T. S. odwołał się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie.

W odwołaniu skarżący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego i zarzucił, że pracując w (...) Przedsiębiorstwie (...) wykonywał prace (...) i (...), które to prace były zamieszczone w wykazie stanowisk pracy w zakładach pracy podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Dodatkowo w przedłożonym świadectwie wykazane jest stanowisko pracy zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wnioskodawca wskazał również, że w okresie zatrudnienia w (...) wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako kierowca autobusu.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie żądania wnioskodawcy z tych samych względów, które legły u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, po rozpoznaniu odwołania wnioskodawcy T. S., wyrokiem z dnia 7 grudnia 2012r. (sygn. akt IV U 1179/12) zmienił zaskarżoną decyzję ZUS, przyznając odwołującemu prawo do emerytury, poczynszy od dnia złożenia wniosku emerytalnego.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca T. S. ur. (...) , wystąpił w dniu 18 kwietnia 2012r. do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W okresie od 16 lutego 1972r. do 26 kwietnia 1995r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Fabryce (...) w R.. W powyższym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace (...) i (...).

W okresie od 3 września 1996r. do 30 kwietnia 2003r. pracował w (...) sp. z o.o., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył pracę (...).

Z kolei na podstawie zeznań słuchanych w sprawie świadków Sąd ustalił, że odwołujący w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) pracował przy produkcji (...) oraz jako (...), którym przewoził elementy z wytwórni na zewnątrz, a także masę betonową z betoniarni na halę produkcyjną.

Zeznaniom świadków Sąd dał wiarę, ponieważ nie budziły wątpliwości, świadkowie pracowali razem z wnioskodawcą i mieli wiedzę odnośnie tego jaką pracę wykonywał.

W ocenie Sądu I instancji T. S. wykonywał pracę w warunkach szczególnych, co przyporządkowane zostało do pozycji z wykazu A działu V poz. 4 pkt 3 i poz. 3 pkt 1 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 9 MB i PMB z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy ... oraz prace wymienione w wykazie A Dział VIII poz. 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Tu w szczególności Sąd Okręgowy podkreślał, że tak określony charakter pracy odwołującego przyznali - będący jego współpracownikami - świadkowie.

W konsekwencji powyższego ustalenia o łącznym legitymowaniu się przez T. S. okresem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15 lat w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Fabryce (...) w R. oraz w (...) sp. z o.o.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie, dokonując oceny prawnej sprawy, uznał żądanie odwołania za w pełni zasadne, a zaskarżoną decyzję ZUS za naruszającą prawo, przy stwierdzeniu, iż wbrew stanowisku organu rentowego wnioskodawca - na dzień złożenia wniosku emerytalnego - spełnił wszystkie ustawowe przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego przewidziane w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w zw. z art.32 i art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U.

z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.).

W podstawie prawnej wyroku, oprócz wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego powołany został art. 477¹⁴ § 2 kpc.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 7 grudnia 2012r. zaskarżony został przez pozwaną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R..

W apelacji pozwany organ rentowy zarzucił wyrokowi błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (tj. naruszenie art. 233 § 1kpc) , co

w konsekwencji doprowadzić miało do niezasadnego przyjęcia, iż odwołujący spełnił wszystkie ustawowe przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego przewidziane w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w zw. z art. 32

i art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.). Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, względnie uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący w szczególności podnosił, że w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy wykazano jedynie stanowiska pracy, a to nie pozwala na ustalenie w jakich okresach wykonywane były prace na poszczególnych stanowiskach, a tym samym brak jest możliwości stwierdzenia, że praca na danym stanowisku wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z zalegającej w aktach dokumentacji wynika, że wnioskodawca wykonywał równocześnie prace (...) i (...), zaś z zeznań świadków wynika, że wykonywał równocześnie prace (...) i (...).

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona i dlatego podlega oddaleniu.

W ocenie tutejszego Sądu orzekającego, zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 7 grudnia 2012r. zawiera bowiem trafne i odpowiadające prawu rozstrzygnięcie.

Przedmiotem sporu w sprawie była ocena uprawnienia T. S. do emerytury w obniżonym wieku, a to w związku z zatrudnieniem w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2009 nr 153 poz. 1227).

Bezspornym w sprawie było, iż skarżący legitymuje się ponad 25 – letnim stażem ubezpieczenia i ukończył 60 lat życia. Spornym natomiast pozostawało, czy będąc zatrudnionym w (...) Przedsiębiorstwie (...)w R. oraz w (...) sp. z o.o. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę wymienioną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.).

Sąd Okręgowy na podstawie przesłuchania wnioskodawcy, zeznań świadków, dowodów z dokumentów ustalił, że wnioskodawca w spornym okresie pracował w warunkach szczególnych.

Z powyższym stanowiskiem, w ocenie Sądu Apelacyjnego, należy się zgodzić.

Środkiem dowodowym, stwierdzającym okresy zatrudnienia w warunkach szczególnych jest w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym, a to zgodnie z § 21 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r. nr 10 poz. 49) świadectwo pracy w szczególnych warunkach, wystawione przez zakład pracy, które jednak jak każdy dokument nieurzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 kpc podlega kontroli zarówno, co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, o którym mowa w § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie jest dokumentem abstrakcyjnym i musi znajdować oparcie w posiadanej przez zakład pracy dokumentacji, a w konsekwencji może być poprzez te dokumenty weryfikowane.

W pierwszej kolejności oceny takiej dokonuje organ rentowy, gdyż zauważyć należy, że nie jest związany oceną podmiotów wystawiających dokumenty przedkładane przez wnioskodawców na temat kwalifikacji prawnej zdarzeń mających znaczenie dla oceny wniosku i samodzielnie stwierdza spełnienie przesłanek do nabycia prawa do świadczenia (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex 558288), a ocena dokonana przez organ rentowy jest następnie przedmiotem kontroli sądowej.

Wnioskodawca przedstawił świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dnia 30 listopada 2001r., które organ rentowy zakwestionował jako nie znajdujące poparcia w dowodach z dokumentów.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują już ograniczenia dowodowe cechujące postępowanie administracyjne przed organem rentowym, a okoliczności istotne dla sprawy mogą być dowodzone wszelkimi środkami dowodowymi. Wnioskodawca w sytuacji braku źródłowych dowodów z dokumentów, fakt wykonywania pracy w warunkach szczególnych wywodził przy pomocy zeznań świadków –współpracowników Przedsiębiorstwa (...) w R..

Zeznania świadków potwierdziły fakt wykonywania przez wnioskodawcę

w spornym okresie pracy w warunkach szczególnych, wymienionej w wykazie A, dziale V, poz. 4 pkt 3 i poz. 3 pkt 1 Załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 9 MB i PMB z 1.08.1983 r. wnioskodawca pracował w tym okresie przy produkcji (...) oraz (...), a ponadto prace wymienione w Wykazie A, Dział VIII poz. 2 Załącznika do rozporządzenia RM z 7.02.1983 r. ponieważ był (...).

W tym miejscu zauważyć należy, że możliwość przejścia na emeryturę na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 32 tej ustawy jest odstępstwem od powszechnych zasad, a skorzystanie z tej możliwości może nastąpić tylko i wyłącznie po spełnieniu wszystkich przesłanek dotyczących wieku, stażu ogólnego i szczególnego przy pracach wymienionych w załączniku do Rozporządzenia, a nadto wykonywanych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie o prawo do emerytury w wieku obniżonym z uwagi na pracę w szczególnych warunkach musi prowadzić do pewnego ustalenia, że ubezpieczony wykonywał w okresie objętym sporem pracę w warunkach szczególnych. Do przyznania emerytury nie jest wystarczające samo subiektywne przekonanie pracownika, że wykonywana przez niego praca jest pracą w warunkach szczególnych ze względu na znaczną szkodliwość dla zdrowia. Nie jest również wystarczające dla zaliczenia okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych samo ustalenie, że pracownik czynności wymienione w rozporządzeniu wykonywał, o ile brak dalszego ustalenia, że były to jedyne czynności w zakresie jego obowiązków i były wykonywane stale i w pełnym wymiarze.

W świetle poczynionych rozważań stwierdzić należy, że podstawą kwalifikowania dla celów emerytalnych pracy w warunkach szczególnych są wykazy prac z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r.

Wskazać należy, że wnioskodawca wykonywał pracę (...) oraz (...) które to stanowiska pracy wymienione są w wykazie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Ocena uprawnienia do emerytury dokonywana jest zawsze na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów prawa, które podlegają ścisłej wykładni, a do kompetencji pracodawcy nie należy określanie dla celów emerytalno – rentowych pracy na stanowiskach nieobjętych wykazami stanowiącymi załączniki do rozporządzenia (tak w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2005 r., I UK 351/04, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 90).

W tej sytuacji należało w postępowaniu odwoławczym w zupełności podzielić ustalenia Sądu Okręgowego w Rzeszowie, że wnioskodawca wykazał piętnastoletni okres pracy w warunkach szczególnych i nie musiała to być praca wykonywana stale na jednym stanowisku, ważne by wykonywana była w szczególnych warunkach.

Zatem w ocenie tut. Sądu T. S. spełnił warunki konieczne do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku, zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z podanych przyczyn orzeczono jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 kpc.

(...)

(...)

(...)